

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10292 - Introducció al Patrimoni Cultural
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10292 - Introducció al Patrimoni Cultural
Crèdits	1.2 presencials (30 hores) 3.8 no presencials (95 hores) 5 totals (125 hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Catalina Cantarellas Camps c.cantarellas@uib.es						No hi ha sessions definides

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Màster Universitari de Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió	Postgrau		Postgrau

Contextualització

Introducció al Patrimoni Cultural (10292) és una assignatura del mòdul de Gestió del patrimoni del Màster de Patrimoni Cultural, per tant comprèn un ensenyament introductor i general. En aquest sentit contribueix al coneixement de la creació dels conceptes relacionats amb el Patrimoni Cultural i els instruments per a la seva protecció.

Requisits

Avís important

Recomanables

Poden estar exempts els alumnes que hagin superat la matèria Tècniques artístiques i conservació dels béns culturals (1124) del pla d'estudis de Llicenciat en Història de l'Art, si prèviament s'ha demanat i aprovat la convalidació.

Competències

L'assoliment de les competències genèriques garanteix la consecució dels objectius generals del Màster en Patrimoni cultural: investigació i gestió.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10292 - Introducció al Patrimoni Cultural
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

L'assoliment de les competències específiques garanteix la superació de l'assignatura

Específiques

1. E1. Coneixement dels diferents tipus de Patrimoni Cultural i de l'evolució del concepte.
2. E3. Capacitat per inventariar i catalogar.
3. E4. Capacitat per aplicar la legislació a la protecció del patrimoni.
4. E5. Capacitat per elaborar un projecte d'avaluació i diagnòsi patrimonial.

Genèriques

1. G2. Capacitat per aplicar, críticament, el coneixement teòric a la pràctica.
2. G4. Habilitat per investigar, gestionar i solucionar problemes relatius a la conservació del patrimoni cultural.

Continguts

Per assolir les competències descrites abans cal conèixer, estudiar i reflexionar els àmbits temàtics següents:

Continguts temàtics

1. Els conceptes relatius al patrimoni cultural. La conservació: una tasca interdisciplinària i el paper de l'Historiador de l'Art.
2. La protecció del patrimoni. La legislació. Els instruments per a la protecció.
3. La conservació-restauració i el patrimoni arquitectònic.

Metodologia docent

Concreció de la dinàmica de les sessions presencials i del treball no presencial.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, el professor establirà els fonaments teòrics dels temes que componen la matèria. A més, es donarà informació per a cada tema de tipus bibliogràfic, sobre el mètode de treball i el material que haurà d'utilitzar l'alumnat per preparar de forma autònoma els continguts.
Classes pràctiques	Comentari de Text	Grup gran (G)	S'enllaça un text a Campus Extens per debatre a l'aula.
Classes pràctiques	Sessió explicativa de la pràctica 1	Grup gran (G)	Sessió a l'aula destinada a explicar la realització de la pràctica 1.
Tutories ECTS	Seguiment de les pràctiques	Grup petit (P)	Revisió acurada dels objectius, la metodologia de la pràctica 1 i els comentaris de text.
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	Es realitzarà un examen relatiu a les lectures obligatòries i als continguts exposats a les classes teòriques.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10292 - Introducció al Patrimoni Cultural
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Avaluació	Exposició de la pràctica 1	Grup gran (G)	La pràctica serà exposada davant la resta del grup i lliurada per escrit al professor.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Lectura obligatòria	El primer dia de curs s'indicarà la lectura d'un llibre o articles sobre la matèria. Aquests continguts seran validats a l'examen final.
Estudi i treball autònom individual de la pràctica 1	Preparació de l'exposició	L'alumne prepararà l'exposició oral de la seva pràctica.
Estudi i treball autònom individual lectures	Preparació dels temes i les lectures	Després de l'exposició dels temes per part del professor l'alumnat haurà d'aprofundir en la matèria. Per a facilitar aquesta tasca, s'indicarà, per a cada tema, la bibliografia que es pot consultar.
Estudi i treball autònom individual	Redacció de la pràctica 1	L'alumne realitzarà un text escrit d'aproximadament tres pàgines sobre la diagnosi i avaluació per a protegir un Bé Cultural. Es concretarà en un document específic les característiques d'aquesta pràctica.
Estudi i treball autònom en grup	Comentari de text 1	S'enllaçarà a Campus Extens un text per a debatre a classe. L'alumne haurà de preparar aquesta lectura.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

A continuació es realitza l'estimació d'hores destinades a cada activitat de treball presencial i no presencial.

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		30	1.2	24
Classes teòriques	Classes magistrals	16	0.64	12.8
Classes pràctiques	Comentari de Text	2	0.08	1.6
Classes pràctiques	Sessió explicativa de la pràctica 1	2	0.08	1.6
Tutories ECTS	Seguiment de les pràctiques	2	0.08	1.6
Avaluació	Examen	2	0.08	1.6
Avaluació	Exposició de la pràctica 1	6	0.24	4.8
Activitats de treball no presencial		95	3.8	76
Estudi i treball autònom individual	Lectura obligatòria	30	1.2	24
Total		125	5	100

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10292 - Introducció al Patrimoni Cultural
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Estudi i treball autònom individual	Preparació de l'exposició de la pràctica 1	28	1.12	22.4
Estudi i treball autònom individual	Preparació dels temes i les lectures	30	1.2	24
Estudi i treball autònom individual	Redacció de la pràctica 1	2	0.08	1.6
Estudi i treball autònom en grup	Comentari de text 1	5	0.2	4
Total		125	5	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Comentari de Text

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	S'enllaça un text a Campus Extens per debatre a l'aula.
Críteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	15% per l'itinerari A

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	Es realitzarà un examen relatiu a les lectures obligatòries i als continguts exposats a les classes teòriques.
Críteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	30% per l'itinerari A

Exposició de la pràctica 1

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves orals (No recuperable)
Descripció	La pràctica serà exposada davant la resta del grup i lliurada per escrit al professor.
Críteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	15% per l'itinerari A

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10292 - Introducció al Patrimoni Cultural
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

Redacció de la pràctica 1

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (Recuperable)
Descripció	L'alumne realitzarà un text escrit d'aproximadament tres pàgines sobre la diagnosi i avaluació per a protegir un Bé Cultural. Es concretarà en un document específic les característiques d'aquesta pràctica.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 40% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació es presenta una selecció bibliogràfica que es completarà amb materials i referències a Campus Extens. És imprescindible la consulta periòdica de la pàgina de l'assignatura.

Bibliografia bàsica

- BALLART HERNÁNDEZ, Josep; JUAN I TRESSERRAS, Jordi, *Gestión del patrimonio cultural*, Barcelona, Ariel, 2001.
- CRESPÍ VALLBONA, Montserrat; PLANELLS COSTA, Margarita, *Patrimonio cultural*, Madrid, Síntesis, 2003.
- GONZÁLEZ VARAS, Ignacio, *Conservación de bienes culturales: teorías, historia, principios y normas*, Madrid, Cátedra, 2000.
- HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Francisca, *El patrimonio cultural: la memoria recuperada*, Gijón, Trea, 2002.

Bibliografia complementària

- ALEGRE ÁVILA, Juan Manuel, *Evolución y régimen jurídico del patrimonio histórico: la configuración dogmática de la propiedad histórica en la ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1994.
- ALONSO HIERRO, Juan; MARTÍN FERNÁNDEZ, Juan, *Conservación del patrimonio histórico en España. Análisis económico*, Madrid, Fundación Caja Madrid, 2008.
- ÁLVAREZ ÁLVAREZ, José Luis, *La transmisión de obras de arte*, Madrid, Editorial Revista de Derecho Privado, 1975.
- ÁLVAREZ ÁLVAREZ, José Luis, *Estudios sobre el patrimonio histórico español y la Ley de 25 de junio de 1985*, Madrid, Civitas, 1989.
- ÁLVAREZ ÁLVAREZ, José Luis, *Sociedad, Estado y Patrimonio Cultural*, Madrid, Espasa-Calpe, 1992.
- ÁLVAREZ ÁLVAREZ, José Luis, *Estudios jurídicos sobre el patrimonio cultural de España*, Madrid, Marcial Pons, 2004.
- ÁLVAREZ LOPERA, José, "Coleccionismo: intervención estatal y mecenazgo en España (1900-1936)", *Fragmentos. Revista de arte*, 11, 1987, 33-47.
- ANGLE, Italo Carlo, "Evolución del concepto de patrimonio cultural en Europa", a D.A., *Actas de las I Jornadas de Patrimonio Histórico-Artístico*, vol. I, Burgos, Consejo General de Castilla, 1982.
- BABELON, Jean-Pierre; CHASTEL, André, *La notion de patrimoine*, Paris, Liana Levi, 1994.
- BALLART, Josep, *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*, Barcelona, Ariel, 2002.
- BARRERO RODRÍGUEZ, Concepción, *La ordenación jurídica del patrimonio histórico*, Madrid, Civitas, 1990.
- BENÍTEZ DE LUGO Y GUILLÉN, Félix, *El patrimonio cultural español: aspectos jurídicos, administrativos y fiscales. Incentivos en la ley de Fundaciones*, Granada, Comares, 1988.
- BERMÚDEZ, A.; VIANNEY, J.; GIRALT, A., *Intervención en el patrimonio cultural*, Madrid, Síntesis, 2004.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10292 - Introducció al Patrimoni Cultural
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

- BLASCO MARTÍNEZ, Rosa María (ed.), *Patrimonio histórico*, Cantabria, Universidad de Cantabria, 1994.
- BRANDI, Cesare, *Teoría de la restauración*, Madrid, Alianza, 1989.
- CALVO SERRALLER, Francisco; et al., *Mecenazgo y conservación del patrimonio artístico: reflexiones sobre el caso español*, Madrid, Fundación Argentaria-Visor Distribuciones, 1995.
- CAPITEL, Antón, *Metamorfosis de monumentos y teorías de la restauración*, Madrid, Alianza, 1999.
- CARRERAS MONTFORT, Cèsar; MUNILLA CABRILLANA, Glòria (ed.), *Gestió del patrimoni històric*, Barcelona, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, 2003.
- CASTILLO RUIZ, José, *El entorno de los bienes inmuebles de interés cultural: concepto, legislación y metodologías para su delimitación: evolución histórica y situación actual*, Granada, Universidad de Granada, 1997.
- CASTILLO RUIZ, José; CEJUDO GARCÍA, Eugenio; ORTEGA RUIZ, Antonio, *Patrimonio Histórico y desarrollo territorial*, Sevilla, Universidad Internacional de Andalucía, 2009.
- CHOAY, Françoise, *Alegoría del Patrimonio*, Barcelona, Gustavo Gili, 2007 (1992).
- CONDEMI, Simonella, *La salvaguardia dei beni culturali: lineamenti di storia della tutela*, Firenze, Istituto per l'arte e il restauro "Palazzo Spinelli", 1997.
- D. A., Ley 16/1985 del Patrimonio Histórico Español y Reales Decretos de desarrollo parcial de la Ley, Madrid, Ministerio de Cultura, 1989.
- D. A., Llei 12/1998 de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, Palma, Govern Balear, 1999.
- D. A., Un futuro para la memoria. Sobre la administración y el disfrute del Patrimonio Histórico Español, Madrid, Visor, 2000.
- FERNÁNDEZ ARENAS, J., *Introducción a la conservación del patrimonio y técnicas artísticas*, Barcelona, Ariel, 1997.
- GARCÍA FERNÁNDEZ, Javier (ed.), *Legislación sobre patrimonio histórico*, Madrid, Tecnos, 1987.
- GREFFE, Xavier, *La valeur économique du patrimoine*, Paris, Anthropos, 1990.
- LÓPEZ TRUJILLO, Miguel Ángel, *Patrimonio. La lucha por los bienes culturales españoles (1500-1939)*, Gijón, TREA, 2006.
- MACARRÓN MIGUEL, A. M., *Historia de la conservación y la restauración: desde la antigüedad hasta finales del siglo XIX*, Madrid, Tecnos, 1995.
- MACARRÓN MIGUEL, A. M.; GONZÁLEZ MOZO, A., *La conservación y la restauración en el siglo XX*, Madrid, Tecnos, 1998.
- MEJÍAS LÓPEZ, Jesús, *Estructuras y principios de gestión del patrimonio cultural municipal*, Gijón, TREA, 2008.
- MONTERROSO, J. J., *Protección y conservación del patrimonio: principios teóricos*, Santiago de Compostela, Tórculo, 2001.
- ORDEIX, Laura, *El patrimoni artístic i cultural*, Barcelona, Graó, 1993.
- RÉAU, L.; FLEURY, M., *Histoire du vandalisme: les monuments détruits de l'art français*, Paris, 1994.

Altres recursos

Mitjançant la plataforma Campus Extens, l'alumnat tendrà a la seva disposició una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació, com documents electrònics i enllaços a internet.

